

Afdeling **Beleid en Programmering**
Onderwerp **Integraal jeugdbeleid**

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus 268
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Aan de leden van de raad
van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 60 37 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk OS 09.2070330

Datum **3 0 OKT 2009** Uw brief van

Behandeld
door **D. van der Wal**

Geachte heer/mevrouw,

Ons beleidsplan voor integraal jeugdbeleid "Opgroeien in Balans 2005-2010", loopt bijna ten einde. Op 23 september jl., hebben wij mede in opdracht van u, een expertmeeting over het integraal jeugdbeleid georganiseerd. Met als doel, samen met betrokkenen bij het jeugdbeleid, de opdracht voor de nieuwe beleidsperiode te verkennen. U hebt aangegeven de resultaten ervan te willen bespreken tijdens uw vergadering op 18 november a.s.. Rekening houdend hiermee sturen wij u de resultaten van deze meeting toe.

De expertmeeting is goed ontvangen door de deelnemers. Een volledig overzicht van de binnengekomen evaluatieformulieren is als bijlage toegevoegd. Wij zijn blij met deze uitkomst, omdat hieruit blijkt dat het veld het positief waardeert dat zij al in een vroeg stadium bij het beleid betrokken wordt.

Naast dit overzicht hebben wij de ruwe resultaten van de middag aan deze brief toegevoegd. Voor een goed overzicht hebben wij deze resultaten verwerkt in een samenvatting. Ook deze hebben wij toegevoegd.

Wij stellen vast dat onze thema's en doelstellingen uit "Opgroeien in Balans" nog steeds onderschreven worden. Hiermee wordt bevestigd dat we de juiste zaken in beeld hebben. Daarnaast geven de respondenten aan, een meer integrale aanpak wenselijk en noodzakelijk te vinden en pleit men voor een positievere benadering van de vraagstukken binnen het integraal jeugdbeleid (denken in kansen voor jongeren en minder problematiseren). Men vindt het belangrijke de komende jaren specifieke aandacht te houden voor de thema's

met betrekking tot taal- en onderwijsachterstanden en opvoedings- en opgroevraagstukken.

Ons is duidelijk geworden dat ontwikkelingen op het terrein van gezondheid en leefstijl, de toename van de jeugdwerkloosheid en de verschuiving van informele netwerken naar maatschappelijke instituties nadruk verdienen bij de verdere uitwerking van het integraal jeugdbeleid. Hierbij moet vanzelfsprekend een koppeling gelegd worden met het specifieke beleid dat wij ontwikkelen op het terrein van de jeugdwerkloosheid en het jeugdgezondheidsbeleid (Gezonder Zorgen III).

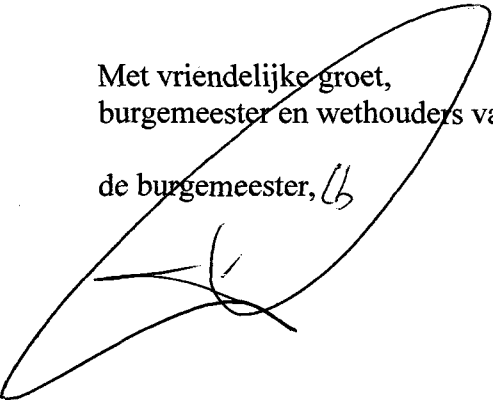
Tot slot stellen we vast dat de opbrengsten van de vragen per thema een grote diversiteit laten zien. Wij concluderen echter ook dat we met dit resultaat voldoende input hebben om de agenda voor de komende jaren nader uit te werken.

Voor het realiseren van het nieuwe beleidskader integraal jeugdbeleid stellen wij ons het volgende tijdpad voor. De opbrengsten van de vragen per thema willen we gebruiken bij verdere verdiepende bijeenkomsten met het veld. We willen daarbij ook nadrukkelijk ingaan op de rol van alle betrokkenen, inclusief onze gemeentelijke rol. Deze verdiepende bijeenkomsten willen we houden aan het begin van volgend jaar. De aanvullende informatie hieruit kan gezamenlijk met de opbrengsten van de expertmeeting verwerkt worden in een overdrachtdossier voor het nieuwe college. Deze kan de nieuwe nota integraal jeugdbeleid opstellen en vervolgens aan de nieuwe raad voorleggen.

Graag willen we van u weten hoe u verder wilt met de opbrengsten van de expertmeeting? Wij zijn dan ook benieuwd of u zich in het voorgaande herkent en kunt instemmen met het vervoltraject dat wij voorstellen.

Wij gaan er vanuit dat u hiermee over voldoende informatie voor uw bespreking in november beschikt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

 l.s.

Evaluatie Expertmeeting 23 september 2009

Aanwezig: 80
 Inge vulde formulieren: 52

	Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend
Gehele meeting			6	42	3
GDR		1	11	29	10
Notitie		3	14	29	1
Locatie			5	33	14
Organisatie			2	39	11
Lezing		3	5	26	17

Overige opmerkingen:

- Zeer inspirerende bijeenkomst!
- Vond het een leuke zinvolle bijeenkomst. Ging snel en je bent ook actief bezig!
- GDR en organisatie was meer uitgekomen als er iets meer (vooraf of ter plekke) voorbereiding was geweest.
- GDR te veel.
- Goede manier zodat iedere 'expert' input kan leveren. Vragen hadden ook van tevoren meegezonden kunnen worden. Nu heel weinig tijd om na te denken.
- Methodiek voor herhaling vatbaar.
- Leuke methodiek.
- Meeting voor herhaling vatbaar.
- Mooi initiatief om de experts te bevragen. Op een andere manier zouden ook de kinderen en jongeren bevraagd moeten worden!
- Frisse, nieuwe werkmethode. De energie en het tempo blijft daardoor hoog.
- Duur meeting iets te lang.
- Er weinig aandacht voor thema taal- en onderwijsachterstanden. Jammer, want hoe eerder je achterstanden aanpakt hoe beter! GDR duurde lang. Lezing boeiend, wel erg lang.
- 1 computer voor 5 personen wat weinig (slecht te zien). 3 is handiger (ook om elkaar beter te verstaan). GDR iets chaotisch, wel leuke vorm, maar liever in iets kleinere groepen (of als individu), nu teveel one-liners en adhoc invullen.
- GDR; op zich leuke werkwijze, maar moeilijk om je verhaal kwijt te kunnen oa doordat er 1 pc per groepje (en teveel mensen), veel vragen. Daardoor wat mij betreft veel hapsnap antwoorden (korte snelle reacties, weinig onderbouwing, geen echt gesprek aan tafel)
- Prima formule! Mooie mix van genodigden (wethouder/raadsleden, ambtenaren diverse diensten, veld, stad/provincie/Gent).
- Een opstelling waarbij je meer gezichten zou zien, bijvoorbeeld Arena. Nu alleen ruggen gezien.
- Misschien zou een discussie n.a.v. de GDR nog iets toevoegen.
- GDR; vraagstelling wat lastig. Output vanuit deze sessie komt terug neem ik aan.

Samenvatting uitkomsten groep decision room expertmeeting integraal jeugdbeleid

Opwarmvraag

Hoeveel procent moet het jeugdbeleid volgens u wijzigen? Geef antwoord tussen 0% en 100%

Antwoord	Aantal reacties
20%	15x (29% van de reacties)
25%	9x (18% van de reacties)
30%	7x (14% van de reacties)
10%	5x (10% van de reacties)
15%	4x (8% van de reacties)
40%	3x (6% van de reacties)
50%	2x (4% van de reacties)
23%	1x (2% van de reacties)
33%	1x (2% van de reacties)
8%	1x (2% van de reacties)
9%	1x (2% van de reacties)
39%	1x (2% van de reacties)
18,5	1x (2% van de reacties)
Totaal	51 x

Trends en ontwikkelingen

Wat zijn uit de lijst de drie meest belangrijke (d.w.z. ingrijpende) trends / ontwikkelingen? Geef voor deze drie trends met een rapportcijfer van 0-10 de belangrijkheid aan voor het te voeren jeugdbeleid (0 = onbelangrijk, 10 = zeer belangrijk).

Antwoord	Aantal reacties	Gemiddeld rapportcijfer
- Gezondheid en leefstijl	36	8,4
- Toename jeugdwerkloosheid	35	8,3
- Verschuiving van informele netwerken naar maatschappelijke instituties	23	8,2
- Stijgend beroep op regelingen en instanties	18	7,6
- Uitbreiding maatschappelijke opdracht onderwijs	17	7,3
- Onderwijsresultaten steeds meer onder druk	15	8,1
- Groei dagopvang en een meer programmatische werkwijze voorschoolse periode	13	7,9
- Toename tijdsbesteding internet/mobieltjes en eenmalige evenementen	5	7,2

Betekenis trends en ontwikkelingen voor de thema's

Zijn er andere of nieuwe uitgangspunten nodig bij het jeugdbeleid? Zo ja, s.v.p. aangeven welke en waarom.

Deze vraag wordt voor het grootste gedeelte met ja beantwoord (44 van de 50 reacties). De antwoorden zijn als volgt in te delen:

- Ja, integraal werken (11 reacties)
- Ja, positieve invalshoek (10 reacties)
- Nee (6 reacties)
- Ja, behouden wat goed is (4 reacties)
- Ja, meer preventie (4 reacties)
- Ja, meer actie (3 reacties)
- Ja, meer participatie doelgroep (2 reacties)

- Divers / van toepassing op andere vraag (10 / 3 reacties)
- Wat opvalt is dat relatief veel reacties gaan over een integrale aanpak en een positieve invalshoek.

Zijn er nieuwe thema's nodig, zo ja welke? Waarom?

De 52 antwoorden zijn als volgt:

- nee (19 reacties)
- ja (16 reacties)
- van toepassing op andere vraag (17 reacties).

De nieuwe thema's die aangedragen worden zijn:

- versterking sociale omgeving / ouders (4 reacties)
- multiculturaliteit / integratie (3 reacties)
- normen en waarden (2 reacties)
- jeugdwerkloosheid (2 reacties)
- passend onderwijs / zorgstructuur (2 reacties)
- vensterscholen (2 reacties)
- digitale wereld.

Worden bepaalde thema's overbodig, zo ja welke? Waarom?

Er zijn geen thema's genoemd die overbodig worden.

Wat is het meest belangrijke thema? Waarom?

De beantwoording van deze vraag is als volgt:

- Taal- en onderwijsachterstanden (12 reacties)
- Opvoedings- en opgroei problemen (8 reacties)
- Voortijdig schoolverlaten (5 reacties)
- Participatie en maatschappelijke binding (5 reacties)
- Gezondheid en leefstijl (5 reacties)
- Veiligheid (2 reacties)
- Nieuw ingebracht thema: jeugdwerkloosheid (2 reacties)
- Nieuw ingebracht thema: vensterscholen (2 reacties)
- Van toepassing op andere vraag / divers (15 reacties).

Reflectie film

Welke markante uitspraken heeft u gehoord en/of welke opvallende zaken heeft u gezien in de film?

Het merendeel van de reacties betreft de uitspraken van de jongeren. Wat daarbij opvalt is dat jongeren de volgende zaken belangrijk vinden: liefde, steun ouders, geld en opleiding. De meeste reacties over de geïnterviewde ouders gaan over het Centrum voor jeugd en Gezin. Daarbij wordt merendeels aangegeven dat de film de ontmoetingsfunctie goed weergeeft.

Wensen en advies de komende jaren

Taal- en onderwijsachterstanden

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

De 27 antwoorden zijn te groeperen in:

- voortzetten en uitbreiden huidige beleid, waaronder vve (10 reacties)
- integrale benadering / leggen van verbindingen (3 reacties)

- monitoren van de resultaten (3 reacties)
- divers (8 reacties)
- van toepassing op ander thema (3 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Grote lijnen van de 11 antwoorden zijn:

- stoppen met het beleid (5 reacties)
- gericht en langdurig investeren (3 reacties)
- divers (9 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 11 antwoorden zijn als volgt te clusteren:

- centrale regie (2 reacties)
- langdurig investeren (2 reacties)
- divers (6 reacties)
- niet van toepassing (1 reactie)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

Grote lijnen van de 13 antwoorden zijn:

- gemeente / rijk (6 reacties)
- schoolbesturen (3 reacties)
- divers (2 reacties)
- van toepassing op andere vraag / thema (2 reacties)

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

De 8 antwoorden zijn als volgt in te delen:

- divers (4 reacties)
- van toepassing op andere vraag (4 reacties)

Voortijdig schoolverlaten

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Grote lijnen van de 11 reacties zijn:

- voortzetten huidige beleid (4 reacties)
- divers (7 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

De 8 reacties zijn als volgt te clusteren:

- beknibbelen op voorzieningenniveau (3 reacties)
- divers (5 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 8 antwoorden zijn als volgt in te delen:

- afstemmen (3 reacties)
- divers (5 reacties)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

De 5 reacties zijn te groeperen in:

- gemeente (4 reacties)
- gemeente, provincie en onderwijs (1 reactie)

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

De 6 reacties zijn als volgt te clusteren:

- participatie ouders en jongeren (3 reacties)
- divers (2 reacties)
- van toepassing op andere vraag (1 reactie)

Opvoedings- en opgroei problemen

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

De 19 reacties zijn als volgt te clusteren:

- stimuleren goed opvoedklimaat (7 reacties)
- samenwerking (4 reacties)
- doorontwikkeling (3 reacties)
- divers (5 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

De 11 antwoorden zijn als volgt in te delen:

- niet problematiseren (4 reacties)
- verkokeren (2 reacties)
- divers (5 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 18 reacties verschillen van aard en zijn daardoor niet makkelijk te clusteren:

- vraaggestuurd werken (3 reacties)
- structuur bieden aan jongeren (2 reacties)
- divers (13 reacties)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

De 7 reacties zijn als volgt te clusteren:

- gemeente regie (3 reacties)
- meer verantwoordelijkheid ouders (3 reacties)
- divers (1 reactie)
-

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

De 8 reacties zijn als volgt in te delen:

- betrekken ouders en jongeren bij beleid (2 reacties)
- divers (5 reacties)
- van toepassing op andere vraag (1 reactie)

Gezondheid en leefstijl

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

De 20 reacties zijn als volgt te groeperen:

- stimuleren gezonde leefstijl (3 reacties)
- voorlichting (2 reacties)
- positieve benadering (2 reacties)
- jongeren betrekken bij projecten (2 reacties)
- leren van best practices (2 reacties)
- integrale programma's (2 reacties)
- divers (7 reacties)
-

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

De 8 antwoorden zijn als volgt te clusteren:

- stoppen met aandacht voor dit thema (2 reacties)
- divers (6 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 9 reacties zijn als volgt op te delen:

- structureel beleid (2 reacties)
- divers (6 reacties)
- niet van toepassing (1 reactie)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

De 6 reacties zijn als volgt te clusteren:

- overheid / gemeente (2 reacties)
- maatschappij / individu (2 reacties)
- van toepassing op andere vraag (1 reactie)
- niet van toepassing (1 reactie)

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

De 2 reacties zijn als volgt in te delen:

- opleidingsinstellingen (1 reactie)
- niet van toepassing (1 reactie)

Veiligheid

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

De 10 reacties zijn als volgt te clusteren:

- preventie: (3 reacties)
- divers (7 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

De 4 reacties op deze vraag zijn verschillend van aard en daardoor niet te clusteren.

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 6 reactie zijn als volgt in te delen:

- positieve beeldvorming jongeren (2 reacties)
- divers (4 reacties)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

Deze vraag wordt met 1 reactie over gemeentelijke regie beantwoord.

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

Het antwoord op deze vraag is van betrekking op een andere vraag.

Participatie en maatschappelijke binding

Wat moeten Groningen de komende jaren zeker wel doen?

De 20 reacties zijn als volgt op te delen:

- aandacht voor jongerenparticipatie (2 reacties)
- divers (16 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

De 4 antwoorden zijn als volgt te clusteren:

- verkokeren (2 reacties)
- divers (2 reacties)

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

De 4 reacties zijn als volgt op te delen:

- interactie (2 reacties)
- divers (2 reacties)

Wie speelt bij dit thema welke rol?

De 4 reacties zijn als volgt te clusteren:

- jongerenwerk, gemeente, scholen (3 reacties)
- van toepassing op andere vraag (1 reactie)

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, kort toelichten.

De drie reacties zijn verschillend van aard en als volgt in te delen:

- divers (2 reacties)
- van toepassing op andere vraag (1 reactie)

Bijdragen en tips

Wat wilt u graag bijdragen aan het jeugdbeleid?

Wat is volgens u een heel goed projectidee?

Heeft u nog overige tips en suggesties?

Er is een groot aantal bijdragen, ideeën en tips naar voren gebracht die bij de verdere uitwerking van het jeugdbeleid gebruikt kunnen worden.

Resultaten expertmeeting - Opwarmvraag

Hoeveel procent moet het jeugdbeleid volgens u wijzigen? Geef antwoord tussen 0% en 100%.

- 10
- 20
- 25
- 20
- 25
- 25
- 20
- 23
- 15
- 20
- 25
- 20
- 40
- 30
- 30
- 50
- 10
- 33
- 25
- 20
- 8
- 15
- 19
- 20
- 20
- 20
- 20
- 20
- 20
- 15
- 50
- 25
- 40
- 20
- 30
- 40
- 10
- 25
- 9
- 15
- 20
- 25
- 30
- 20
- 30
- 20
- 25
- 39
- 30
- 25
- 15
- 10
- 40
- 10
- 20
- 18,5
- 30

Trends en ontwikkelingen

Wat zijn uit de lijst de drie meest belangrijke (d.w.z. ingrijpende) trends / ontwikkelingen? Geef voor deze drie trends met een rapportcijfer van 0-10 de belangrijkheid aan voor het te voeren jeugdbeleid (0 = onbelangrijk, 10 = zeer belangrijk).

Verschuiving van informele netwerken naar maatschappelijke instituties (gezin)

- 8, opvoeding en structuur moet beginnen in gezin, probleem daar neerleggen waar het hoort
- 9, vind dat we teveel van professionele organisaties. Eerst kijken naar eigen kracht
- 10 informeel netwerk is even belangrijk dan het formele netwerk
- 9 want dit is het aangrijpingspunt om aan gezondheidsbevordering te doen en ervoor te zorgen dat het kind leeft in een rijk sociaal netwerk met langdurige relaties
- 8, deze ontwikkeling is van groot belang voor het gemeentelijk jeugdbeleid
- 9 we maken inwoners/jongeren te afhankelijk van instituties; in het informele netwerk is veel kennis en ervaring
- 8 want waartepunt van de opvoeding moet in het gezin liggen
- 9 versterking van sociaal weefsel voor de voordeur van groot belang
- 8 deze ontwikkeling moet gekeerd worden
- 7, belang van informele steunnetwerken werkt verbindend/verstevigend
- 8 informele netwerken meer centraal stellen
- 9 gaat om maatschappelijke veerkracht
- 7, groot effect op dagbesteding van kinderen en jongeren
- 6 investeren in eigen kracht centrales
- 8 want in het belang van de kinderen
- 8 gaat niet om instituties maar juist om sociale omgeving en de versterking daarvan
- 9 zwaarte van opvoeding in gezinssituatie
- 8 samen sociale verbanden en netwerken die samen werken. kind centraal
- 7 want instituties maken ook afhankelijk en verminderen de invloed van ouders
- 8 opvoeders zijn onzekerder geworden en hebben meer ondersteuning nodig vanuit maatschappelijke instituties bij hun opvoedtaak
- 8 bemoeizucht overheid achter de voordeur ontkracht positie ouders
- 9 want de trend meer naar gezinssituaties te verschuiven is een goede
- 9, want wie is er uiteindelijk verantwoordelijk voor de opvoeding. Ouders moeten eerder aangesproken en geholpen worden

Stijgend beroep op regelingen en instanties (gezin)

- 9 deze trend doet afbreuk aan persoonlijk initiatief en vindingrijk
- 9
- 8, gezinnen meer onder druk
- 8, passieve houding; nadruk op passieve is niet goed
- 7 want hierdoor heeft alles met elkaar te maken
- 8, afgelopen 5 jaar zie ik een enorme stijging in zorgconsumptie jeugdzorg, ggz etc. dat is niet houdbaar
- 3 want gezin is hoeksteen, daarin investeren is meer dan ooit belangrijk, dat zijn dus de natuurlijke netwerken
- 8 want deze trend is het gevolg van het onvoldoende bevorderen van het versterken van de omgeving, de sociale relaties en netwerken. Evenals het onvoldoende bevorderen van ontmoeting tussen gezinnen en generaties en het uitgaan van kracht.
- 9 want omdat natuurlijke verbanden van vroeger ontbreken raken mensen afhankelijk van instanties
- 7 toenemende afhankelijkheid van instanties ouders zouden zich zelf meer competent moeten voelen om op te voeden
- 7 bezuinigingen ag v recessie op allerlei collectieve voorzieningen in tegenspraak met deze trend
- 8 invoering wet wij en participatiebudget voor jongeren onder 27
- 7, je moet goed de weg kunnen vinden naar instanties, belangrijk voor mensen die het niet zelf kunnen oplossen
- 9, o.a. jeugdgezondheidszorg. kan het ook minder?
- 8 werken aan competente ouders
- vooral belangrijk om er goed naar te kijken; passieve voorkomen, moeten wel te vinden zijn, niet te ingewikkeld door administratieve procedures

- 7 armoedevraagstuk, bureaucrativering
- 7 door de crises komt dit onder druk te staan

Groei dagopvang en een meer programmatische werkwijze voorschoolse periode (school)

- 8 veel kinderen te weinig aangeboden krijgen
- 7 goed afstemming realiseren en formaliseren tussen de betrokken partners
- 8 voorwaarde voor startkwalificatie
- 8, voor iedereen een optimale kans
- 8 preventieve inzet
- 7 want belang van goede pedagogische kwaliteiten in de sector van wezenlijk belang
- 8 noodzakelijk voor een werkbare samenleving
- 8 eerder aanpakken van achterstanden is investeren in de toekomst
- 9 preventie op gebied van tal belangrijk
- 9 want meer bereikbaarheid van 0 tot 6 jarigen
- er wordt veel van je verwacht, dat je werkt, maar daar moeten dan ook mogelijkheden voor zijn; faciliteren van opvang=> het is bijvoorbeeld best heel lastig om flexibele kinderopvang te regelen.
- 8 optimale kansen voor iedereen, zo vroeg mogelijk beginnen
- 7 want kinderen moeten structuur hebben ook in de voorschoolse tijd

Uitbreiding maatschappelijke opdracht onderwijs (school)

- Je kan niet alles over de schutting van het onderwijs gooien 8
- 5 want de school richt zich te veel op het schoolse
- 2, want ik vind dat school voorlopig voldoende andere zaken aan haar hoofd heeft
- 8, de school is 1e verband voor maatschappelijk bewustzijn. Motiveer en prikkel.
- 8 want waar ouders steken laten vallen is de school de eerste vindplek van problemen
- 8, aandacht voor maatschappelijke opdracht; school is voorbereiding op maatschappij, daarom ook participatie op school van belang
- 8, waar liggen de grenzen van school en hoe kunnen we de keten verbeteren
- 7, druk op het onderwijs is erg groot, m.n. waar het de zorg en " opvoeding" betreft (zie ook bv. passend onderwijs e.d)
- 8 nieuw beleid vensterscholen, na 10 jaar hoe verder
- 7 want school is vindplaats van maatschappelijke problemen maar kan niet alle problemen oplossen. gezamenlijke verantwoordelijkheid
- 8 want onderwijs moet primaire taak blijven van school
- 7 uitweking convenat 2 samenwerking scholen etc.
- 8 dit mag niet gebeuren ten koste van de verantwoordelijkheid van de ouders
- 8 want heel veel zaken buiten de "reguliere" onderwijstaken worden binnen de school gebracht. Ouders, maar ook de politiek verwachten daar te veel van.
- 8, er komen meer taken bij het onderwijs en veel tijd wordt er besteed aan soc competenties aan kinderen waardoor onderwijsresultaten onder druk komen te staan
- 8 school wordt te veel afgerekend op scores
- 8 want invloed van gezin en netwerken is sterk afgenomen

Onderwijsresultaten steeds meer onder druk (school)

- 9
- 8
- 8 zwakke scholen en rendementsdenken m.n. in deze regio
- 8 want opdracht van de school voortdurend onderhevig aan van veranderingen van eisen extern
- 8 want spanningsveld tussen definities "volwassenheid" en bv verplichting tot startkwalificatie
- 7, dat zal zo zijn, maar werk goed samen met zorginstellingen; dan hoef je als onderwijs het allemaal niet zelf uit te vinden
- 8, want de basis voor verdere schoolloopbaan
- 9 kennis is de basis
- 8 moet mee kunnen doen in kennisintensieve samenleving. onderwijs is belangrijke toegangspoort voor maatschappelijk succes
- 8 De wijze waarop de resultaten van de scholen door de onderwijsinspectie getoetst worden leiden niet tot een optimale ontplooiingsomgeving voor de kinderen.
- 7 door tal van factoren onder druk
- 8 zorgelijk in de 3 noordelijke provincies zijn de meeste zwakke scholen; een zorgelijke ontwikkeling

- 8 omdat zelfvertrouwen wordt aangetast als je geensucceservaringen opdoet. het is fijn als je succes hebt. onderwijs moet daarvoor kansen bieden
- 8 kwaliteit van onderwijs is van belang voor de toekomst
- 9 onderwijs als basis voor later

Toename jeugdwerkloosheid (school)

- 9, want jongeren moeten aan 't werk.
- 8
- 9 want de jeugd is de toekomstige input voor de productiviteit in de maatschappij
- 8,5, motivatie ontbreekt
- 7, startkwalificatie en individuele aandacht en persoonlijke ontwikkeling moet uitgangspunt zijn.
- 9 werkt generaties door
- 8 want jong werkeloos geeft slechte prognose voor de toekomst
- 9 werk is deel van de toekomst van jongeren
- 8 crisis en het belang van participatie m.n. in achterstandswijken:
- 7, er zijn wel plannen, maar die moeten echt uitgevoerd, anders krijgen we straks een verloren generatie
- 9, jeugdwerkloosheid kan leiden tot vergroting criminaliteit
- 8, want perspectief voor jongeren de belangrijke factor in maatschappelijke verhoudingen
- 9 bezuiniging versus stimulans
- 9 want : kans op werk maar ook inkomen daalt!
- 9, moet aan gewerkt worden anders wordt het steeds moeilijker in het arbeidsproces te komen
- 9, participatie werkt positief door op alle facetten van het leven
- 9 zowel onderwijs als werk zijn voorwaarde om mee te doen aan maatschappelijke context
- 8, het aan de kant staan van jeugdigen kan nooit positieve invloed hebben op deze jeugdigen; lekker bezig zijn
- 8 want iedereen moet kunnen meedoen
- 8 want daardoor jongeren niet mee staan ze aan de kant
- 7 afhankelijk conjunctuur, want het kan ook weer beter gaan
- 7 investeren in de toekomst
- 7, maatschappelijke positie jongeren in gedrang
- 8 economische crisis
- 9, kan grote gevolgen hebben voor individuele jongeren en een hele generatie (ben zelf " generatie 80"
- 8, juist in deze regio. werk = key
- 8 werk en een goede vriend(in) is het medicijn voor veel problemen
- 6, invloed op motivatie van jongeren
- 8 daardoor raken jongeren al op jonge leeftijd geïsoleerd en afhankelijk
- 10 sociale uitsluiting grote groepen jongeren, sociale binding
- 7 gevaar voor een verloren generatie
- 9 Absoluut voorkomen dat er een groep jongeren ontstaat die 5 tot 10 jaar aan de kant staat. Meedoen in de maatschappij, je doet er toe
- 9 want werkloosheid beïnvloedt alle terreinen van het leven
- 9 voor de jongere draait alles om perspectief van belang omdat; veel jongeren weten niet wat ze willen doen. Er zijn te weinig alternatieven (bijvoorbeeld vroeger dienstplicht). Ervoor waken dat er een hele generatie aan de kant blijft staan.
- 9, want als je als jeugdige niet aan de slag kunt dan heb je de kans dat je voor de rest van het je verdere loopbaan de boot hebt gemist.

Toename tijdsbesteding internet/mobiel tjes en eenmalige evenementen (vrije tijd)

- 7, jongeren & bewustwording van + ook gebruik maken van deze media = vindplaats jongeren
- 6 hier liggen kansen om jongeren op vernieuwende manieren een leven lang leren verder vorm te geven
- 8, we moeten wel geïnteresseerd blijven in wat jongeren bezig houdt.
- 7 want kinderen hebben veel vrije en besteden veel tijd aan sport
- 8 verantwoord/veilig mediagebruik, maatschappelijke participatie

Gezondheid en leefstijl (vrije tijd)

- 9
- 9, voorkomen excessief gebruik alcohol en drugs
- 8

- 9, dat is de basis
- 10 gezonde ontwikkeling van jongeren belangrijk
- 9 gezonde mens in een gezond lichaam wordt veronachtzaamd
- 7, vooral belangrijk in relatie tot hersengroei
- 8 want preventief veel te voorkomen
- 9, daarin moet je blijven investeren.
- 9, ook insteek op omgeving / positieve insteek jongeren in wijk / school MET hen niet voor hen denken
- 9 want hebben jongeren door wat gevolgen van slechte leefstijl op den duur zijn????
- 8 gaat maatschappij veel geld kosten
- 8 in activiteit en overgewicht zijn fruikend voor verder ontwikkeling
- 8 want ligt aan de basis voor verdere ontwikkelingen
- 8 het vormt de basis voor allerlei keuzes in het leven
- 8 ongezonde leefstijl is op lange termijn maatschappelijk risico
- 9 iedereen moet me kunnen doen.
- 9 leefstijl is het fundament tav gedrag; preventief tbv voorkomen overlast; vraag is wel hoe lang ga je door met projecties op lokaal niveau; meer wet en regelgeving; bijv hogere prijs dikmakende voedingsmiddelen
- 8, ook voeding, niet alleen drugs/alcohol
- 8, belangrijk voor continuering van je levenspad
- 9, dit is de basis
- 8 want dit is het middel waarmee we aan gezondheidsbevordering kunnen doen.
- 7 participatie in de samenleving wordt hierdoor beperkt
- 10, te veel dikke kinderen bewegingsachterstanden betekenen en een slechte start in de maatschappij
- 9 want vormt maatschappelijk risico op de lange termijn
- 7 Voortdurend aandacht blijven geven aan goed zorgen voor jezelf en je omgeving
- 7
- 6 goede voorlichting is het halve werk, preventie
- 9 want het draagt bij aan levenslange prioriteit op gezondheid (en het scheelt heel veel maatschappelijke kosten)
- 10 meer investeren in informeel verenigingsleven
- 9 want is van invloed op kwaliteit van rest van het leven
- 9, meer overgewicht en alcoholgebruik minder beweging, toenemend a sociaal gedrag
- 9 veel te drukke samenleving legt steeds groter beslag op zorg en is funest voor leefstijl
- 8 voorwaarde voor gezonde ontwikkeling
- 9, want groter aanbod voor brede doelgroep, daarnaast van belang voor voorschoolse signalering
- 8, door middel van samenwerking op vensterscholen sluitender zorgsysteem
- Op 1. Goede onderwijsresultaten zijn de beste voorspeller voor optimale onderwijskansen
- Op 2. Crisis: geen verloren generatie creëren: participatie is het sleutelwoord: werken of leren. Kansen creëren en actief stimuleren
- Op 3: doorontwikkeling van Vensterscholen naar "kindcentra voor onderwijs en opvoeding

Betekenis trends en ontwikkelingen voor de thema's

Zijn er andere of nieuwe uitgangspunten nodig bij het jeugdbeleid? Zo ja, s.v.p. aangeven welke en waarom.

Ja, integraal werken (11 reacties)

- integraliteit bewerkstelligen (met alle domeinen en met provincie en de omliggende gemeenten)
- Stuur nog meer op een integrale benadering tussen school en vrije tijd; doorontwikkeling V'scholen/CJG
- voldoende integraliteit
- versterken van wijkgericht werken, gezamenlijke aanpak en de pedagogische visie versterken, niet alle instellingen apart
- verbinding andere beleidsterreinen en (financiële) ontschotting
- bevorderen samenwerking ketenpartners
- Nee, alles valt er wel in. Van belang is vooral de onderlinge samenhang en de afstemming tussen de professionals van de verschillende partijen.
- ja, dmv wijkgericht werken een gezamenlijke pedagogische visie bepalen. Pak de thema's en uitgangspunten aan dmv normen en waarden
- integraal sturen op het voorbereiden op een positie in de maatschappij. Niet versnipperen in deeldoelen die op zichzelf niet voldoende zijn om in de maatschappij te functioneren.
- gezamenlijke / wijkgerichte pedagogische visie in een multidisciplinaire en integrale setting
- Insteken op realiseren pedagogische visie en klimaat met eenduidige benadering naar kind in vrije tijd, gezin en instelling (partners Vensterschoolverband)

Ja, positieve invalshoek (10 reacties)

- positievere invalshoek om jongeren/jeugd te benaderen en uitgebreide aandacht voor participatie/inspraak (deelname aan en inspraak in) van jongeren
- Ja, we redeneren nu vanuit het probleem. We kunnen dit omdraaien en meer aan gezondheidsbevordering doen. Dus inzetten op versterken sociale omgeving van gezinnen, versterken sociale relaties en wonen en werken op een nieuwe manier in de leefomgeving brengen.
- Denk meer vanuit mogelijkheden en minder vanuit problemen
- meer nadenken over groep waarmee het wel goed gaat, niet alleen 'probleembrijl' op.
- uitgangspunten zijn vanuit problemen geformuleerd, positieve invalshoek zou beter zijn
- kinderen zijn leuk niet alleen vanuit problemen. opvoeden als positieve kracht. maatschappelijke betekenis van opvoeden
- jeugdbeleid lijkt nu samen te vallen met probleem jeugdbeleid
- uitgaan van wat er nu goed gaat, jeugdbeleid is toch niet per definitie een en al probleem??
- Ja. Sluit aan bij de belevingswereld van de jeugd cq. de jongere. Ga daarbij uit van de positieve kansen die er liggen: huidige uitgangspunten vooral gesteld vanuit de negatieve benadering. Niet motiverend en stimulerend. Ga uit van de kracht en de mogelijkheden van het individu.

Nee (6 reacties)

- nee, ben het hier mee eens
- ja ik vind ze belangrijk maar hier wel echt op inzetten; niet hap snap
- ik kan me hier in vinden maar zorg moet zeer laagdrempelig geregeld zijn en dichtbij het kind
- nee, uitgangspunten voldoende zo
- Nee
- nee

Ja, behouden wat goed is (4 reacties)

- Belangrijk uitgangspunt: behoud, uitbreiding, verbetering van wat GOED is
- kijken naar wat goed werkt, niet het kind met het badwater weggooien
- Doe niet alleen andere dingen, maar doe de dingen ook goed (voldoende faciliteren)
- Wat gaat goed en hoe houden we dit vast? Hoeveel moeten we aan preventie doen als 90% al goed gaat?

Ja, meer preventie (4 reacties)

- Veel meer accept op preventie, want de druk op de curatie is te groot
- Meer accent op alcohol-en drugspreventie
- voorkomen is beter dan genezen, inzet op preventie kan sterker
- Meer aandacht aan vroeg en preventief signaleren van problemen bij de jeugd.

Ja, meer actie (3 reacties)

- minder signaleringsstructuren en meer gerichte uitvoering
- meer actie, minder overleg
- Ja, accent op actie / doen en minder overleg

Ja, participatie doelgroep (2 reacties)

- wat ik er nog in mis participatie van de jongeren zelf, meedenken in uitzetten beleidslijnen of acties
- Ja, betrokkenen zelf betrekken bij oplossingen

Divers / van toepassing op andere vraag (13 reacties)

- differentiatie mis ik bijv multiculturaliteit
- weet even niet
- Appelleer meer aan het maatschappelijk ondernemerschap van lokale instellingen
- Uitgangspunt moet meer zijn wat het effect van een maatregel is, minder hoeveel er gebruik van gemaakt wordt
- ja, meer structuur bieden aan pubers.
- vergeet de 80 % van de kinderen en jongeren niet waarmee het wel goed gaat
- Gericht en ruimhartig investeren in relatief minder projecten
- repressieve aanpak vervangen door : actieve en samenhangende aanpak
- aansluiten bij het nieuwe thema jeugdwerkloosheid
- jongere centraal in preventieve aanpak en minder organisatiebelang

Van toepassing op andere vraag:

- alle thema's staan er wel in. Komende periode andere accenten leggen, bijvoorbeeld participatie voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid, Jeugd/jongeren positief benaderen en kansen en ontplooiingsmogelijkheden bieden voor alle jongeren, geen groepen buitensluiten .vraagt dus aandacht voor risicogroepen zoals jongeren van niet Nederlandse afkomst, kinderen uit gezinnen op armoedegrens. Verkokering meer aanpakken dus accent op integraal werken
- Nee, alle trends en ontwikkelingen passen wel in 'een van de thema's
- geduld, omdat jongeren best wel tijd nodig hebben om er achter te komen wat de essentie is van iets. besef komt later.

Zijn er nieuwe thema's nodig, zo ja welke? Waarom?

Nee (19 reacties)

- nee, doe dit maar eerst goed
- nee, blijf investeren in doorgaande lijnen, kwaliteit en tegengaan van bureaucratie
- nee dus
- Meer aanvulling van bestaande thema's. Veilige omgeving, ook sociale veiligheid en veiligheid in de digitale wereld van belang. Daarnaast opvoedings- en opgroei problemen: ondersteuning veel laagdrempeliger inrichten. Richtten op algemene ontwikkelingsstadia, niet alleen als er problemen zijn!
- Nee
- Nee, basis vanuit alle verschillende leefgebieden is goed
- Nee
- nee, er komen mogelijk wel onderwerpen bij, maar die passen wel in 'een van de thema's
- thema's lijken dekkend te zijn, teveel veroorzaakt versnippering,
- Nee, de huidige thema's zorgen ervoor dat het hele veld wordt bediend.
- kom niet zo snel op andere thema's
- nee
- Nee, deze thema's bieden voldoende uitdaging
- nee, maar de thema versterken en verankeren. geen adhoc.
- nee
- nee, de wereld verandert niet, thema's blijven wel
- thema integratie en radicalisering moet meer aandacht krijgen, dus niet afbouwen
- nee
- Nee

Ja (16 reacties)

- stimuleren van het verenigingsleven; sociaal weefsel versterken
- Thema's die gericht zijn op versterken sociale omgeving van gezinnen, versterken sociale relaties, bevorderen van ontmoetingen tussen gezinnen.

- kan het op dit moment niet bedenken, maar versterken van de sociale netwerken/omgeving is een belangrijk issue
- ouderparticipatie en ouders krachtig maken, te weinig belicht
- Multiculturaliteit
- multiculturaliteit, pluriforme samenleving
- segregatie voorkomen, sociale fragmentatie tegenhouden
- normen en waarden, er vindt een verschuiving plaats hiervan en professionals weten hier niet altijd mee om te gaan zijn niet voldoende toegerust. Ook goed om de discussie te voeren of probleemjongeren te bundelen en daar sterke professionals op te zetten of juist spreiding over de wijk.
- Normen en waarden. Beter nog is het om normen en waarden over de andere thema's heen te leggen
- jeugdwerkloosheid met stip zeker in deze tijd
- jeugdwerkloosheid ontbreekt
- misschien passend onderwijs
- doorlopende zorgstructuur
- Doorontwikkeling Vensterscholen in kindcentra
- aanpak vanuit Vensterscholen en CJG's doorontwikkeling nodig.
- digitale wereld

Van toepassing op andere vraag (17 reacties)

- (Speel)ruimtebeleid.
- Ja, thema is hoe bereiken wij pubers in hun vrije tijd; hoe beïnvloeden wij ze ; influentials.
- jeugd centraal, ontschotten, niet van het kastje naar de muur.
- jeugd is geen onveranderbare eenheid. jeugd is geen verontschuldiging. is beïnvloeding mogelijk al kun je het niet allemaal oplossen. grens aan de maakbaarheid
- graag toevoegen bij thema schooluitval: ook ruime aandacht voor dreigende schooluitval bij jonge (VO) leerlingen (bijvoorbeeld versterken Rebound)
- openbare ruimte moet pedagogisch vitaal zijn
- aansluiten bij positieve jeugdcultuur
- niet alleen kinderen inbedden maar ook gezinnen inbedden. c.j.g en vensterscholen zouden hier rol in moeten spelen
- thema's zijn vanuit problemen gedefinieerd. jammer. empowerment, civil society
- meer informele ontmoetingsruimten voor jongeren; jeugdhuizen.
- school stimuleren als sociale gemeenschap
- sociale desegregatie neemt toe, trend tussen haves en not haves wordt groter.
- samenvoegen gezondheid, veiligheid en leefstijl
- huidige thema's moeten gespiegeld worden aan actuele ontwikkelingen in de samenleving
- relatie vsv/mogelijkheden wet wij en participatiebudget
- meer activiteiten door jongeren voor jongeren. eigen initiatief van jongeren stimuleren
- Deskundigheidsbevordering professionals die werken met kinderen in omgaan met 'nieuwe' normen en waarden in de huidige tijd

Worden bepaalde thema's overbodig, zo ja welke? Waarom?

- zijn allemaal nog nodig
- nee
- neen
- nee, ze zijn al jaren actueel en ik verwacht blijvend
- nee
- Nee.
- Nee
- Als je investeert in het doen aan gezondheidsbevordering en het leven van kinderen in rijk sociale netwerken met langdurige relaties dan is het richten op problemen en hierbij horende thema's minder nodig
- Nee
- weet even niet
- Nee, hoogstens een verschuiving afhankelijk van de beoogde en behaalde resultaten
- Nee
- Nee
- vrees van niet.
- Je moet wel grenzen durven trekken. Hoeveel moet je investeren, wat is nog aanvaardbaar? Grenzen trekken binnen thema's.

- weet even niet, misschien wel goed op bepaalde dingen niet meer te doen en te richten op andere zaken. Jongeren zelf actief maken, niet meer aan de hand nemen.
- Nee
- voor mij mag gezondheid, leefstijl en veiligheid in een thema. dit zijn immers randvoorwaarden en niet alleen voor jeugdbeleid
- Als passend onderwijs toegevoegd wordt kan daarin gevat worden taal en onderwijsachterstanden
- Nee
- Nee
- Nee, de huidige zes thema's zijn als een lappendeken. Zonder voldoende lapjes heb je het koud...
- weet ik niet
- thema's verdienen allemaal nog wel een aanpak, zijn nog niet opgelost
- nee
- zijn allemaal actueel
- zolang iets een thema is, blijft het van belang.
- Nee
- Misschien op termijn wel, omdat het in de uitvoering goed geregeld is.
- eerste twee thema's zijn met elkaar verbonden uitgaande van doorgaande ontwikkelingslijn
- taal en voortijdig schoolverlaten zijn allebei het belangrijkste, maar alle thema's staan met elkaar in verband
- meer inzetten op kracht en competentie van ouders, daardoor worden de andere thema's minder actueel
- thema's zijn willekeurig gekozen
- ik mis passend onderwijs, zorgplicht
- hopelijk worden thema's eindelijk overbodig want dan heeft het beleid succes gehad, nu lijkt het alsof ze per definitie moeten blijven bestaan
- thema's tegen het licht houden op basis van cijfers en nieuwe inzichten, misschien is op basis daarvan herschikking mogelijk
- wat zijn de criteria om te bepalen dat iets is opgelost, op deze manier bestendigen beleidsthema's zichzelf
- nee
- onder thema participatie en maatschappelijk binding kan veel worden verstaan. is black box. wat verstaan we daaronder. van groot belang om sociale segregatie tegen te gaan
- nee
- nee
- Nee, de prioritering moet alleen voortdurend heroverwogen worden
- nee, om te oogsten is blijvende aandacht nodig
- meer integraliteit zoeken
- nee

Wat is het meest belangrijke thema? Waarom?

Taal- en onderwijsachterstanden (12 reacties)

- taal- en onderwijsachterstanden
- taal- en onderwijsachterstanden
- voor bibliotheek is taal- en onderwijsachterstanden het belangrijkste, ook verbinding maken met participatie en maatschappelijke binding en voortijdig school verlaten
- vroegtijdig aanpakken van achterstanden
- taal en onderwijsachterstanden; sommige andere thema's worden minder belangrijk als dit goed opgepakt wordt
- taal- en onderwijsachterstanden omdat alles begint met taal en communicatie
- Onderwijsresultaten via gericht kansenbeleid (verlengde schooldag voor kinderen die het nodig hebben)
- taal- en onderwijsachterstanden => als die er zijn kom je de maatschappij moeilijk in.
- Ja, verdergaande vereenvoudiging financieringsystematiek daardoor meer samenwerking mogelijk
- Nee
- Nee
- Taal en onderwijsachterstanden
- alles is van belang, belangrijkste taal- en onderwijsachterstanden en de rol van de voorschoolse voorzieningen hierbij.
- taal en onderwijsachterstanden. in de voorschoolse periode een nog groter accent.
- Onderwijsachterstanden, omdat dit de sleutel tot maatschappelijk succes is.

Opvoedings- en opgroeioproblemen (8 reacties)

- opvoedings- en opgroeioproblemen omdat dat het rede thema is waarin de andere thema's samenkomen en onderling verband belangrijk is

- op dit moment opvoedings- en opgroei problemen, omdat daar de ontwikkelingen rond CJG en Passend Onderwijs onder vallen en dat onderwerpen zijn waar de komende jaren veel aandacht naartoe zal moeten gaan
- opvoedings en opgroei problemen, heeft gevolgen voor alle (toekomstige) thema's
- opvoeding- en opgroei een stevige basis voor de toekomst
- opvoedings en opgroei problemen. zo vroeg mogelijk inzetten dan kun je effecten verwachten
- opgroei en opvoedproblematiek / opvoeden en opgroeien gericht op maatschappelijke participatie
- opvoedings- en opgroei problemen, voor mijn gevoel is dit het meest basale thema
- Opvoedings- en opgroei problemen: bij de opvoeding ligt de basis om latere problemen bij kinderen te voorkomen.

Voortijdig schoolverlaten (5 reacties)

- voortijdig schoolverlaten omwille van de grote invloed op de toekomst van jongeren, en gezondheid en leefstijl
- Jan, afstemming tussen netwerken en initiatieven die er al liggen.
Nee
Nee
Voortijdig school verlaten
- Ja, bundeling van kennis en ervaring
Nee
Nee
voortijdig schoolverlaten
- voortijdig schoolverlaten. Want zonder opleiding weinig toekomst.
- opleiding, aanpak vsv. waarom kennis is macht

Participatie en maatschappelijke binding (5 reacties)

- participatie en maatschappelijke binding
- Participatie
- maatschappelijke binding is voor iedereen belangrijk, niet alleen voor mensen die aan de kant staan. Meer kijken naar wat de ander doet en hoe die in de wereld staat.
- participatie en maatschappelijke binding
- participatie en maatschappelijke binding. erop inzetten dat iedereen mee kan doen. verschil durven maken maar iedereen blijft aan boord.

Gezondheid en leefstijl (5 reacties)

- gezondheid, veiligheid en leefstijl
- Gezondheid en levensstijl is voor mij het belangrijkste thema. Hoe kun je cq. laat je opgroeien en balans. Als je dit in algemene zin oppakt, zit je ook minder met het belerende vingertje van de ouders en komt de boodschap door op een (hopelijk) confronterend maar niet afstotende manier.
- ja, minder spelers op het veld
nee
nee
gezondheid en leefstijl
- gezondheid en veiligheid omdat ze de randvoorwaarden vormen voor de ontwikkeling van het kind
- gezondheid en veiligheid omdat ze de randvoorwaarden vormen voor de ontwikkeling van het kind

Veiligheid (2 reacties)

- Ja, meer gebruik maken van en verder ontwikkelen van de doorgaande lijn binnen de vensterschool 0 - 12 jaar.
Nee!
Veiligheid.
Ja, druk en stress verlagen bij kinderen vanaf 6 jaar.
- veiligheid en vervolgens participatie en maatsch. binding en vsv aanpak en gezondheid en leefstijl

Nieuw ingebracht thema: jeugdwerkloosheid (2 reacties)

- jeugdwerkloosheid, dit gaat over perspectief, het allerbelangrijkste voor een jeugdige
- jeugdwerkloosheid, cij's en met name aanpak 12 plus is wat onder belicht, meer samenhang ontkookering

Nieuw ingebracht thema: vensterscholen (2 reacties)

- Doorontwikkeling Vensterscholen
- doorontwikkeling vensterscholen.

Van toepassing op andere vraag / divers (15 reacties):

- samenwerking tussen instellingen moet beter en is vaak lippendienst geweest

- Vind alles belangrijk. Participatie = meedenken, meedoen en meebeslissen, niet alleen maatschappelijke stage. Gezondheid en leefstijl in een veilige omgeving anders kun je niet optimaal participeren
- Het belangrijkste thema is dat thema waar je het meeste invloed op hebt
- optimale ontplooiing van alle jongeren, gelijke kansen.
- mee eens
- outreachend werken door allerlei partners in de jeugdketen
- preventieve activiteiten en een goede sociale infrastructuur. Als deze zaken wegvallen dan valt de rest vanzelf om.
- de kracht van de thema's zit in de samenhang en er is dus niet eentje belangrijker
- positief beleid waarbij kinderen en jongeren zich maximaal kunnen ontwikkelen tot volwaardige burgers in de democratische maatschappij
- mee eens
- de thema's zijn aan elkaar gekoppeld en kunnen niet los van elkaar worden gezien
- ik introduceer een nieuw belangrijk thema; werken aan vergroten van oudercompetentie!
- dat wat je het meest kunt beïnvloeden als gemeente, daar op inzetten.
- versterking en verdieping van het 'gewone'. investeren rondom kinderen
- niet telkens iets nieuws doen. niet alles weer op de schop. doorgaan met wat er al is en dat versterken

Reflectie film

Welke markante uitspraken heeft u gehoord en/of welke opvallende zaken heeft u gezien?

- show me the money
- geld is heel belangrijk
- jongens geld, meisjes weten het niet
- geld, liefde.
- maar liefde ook
- de vraag naar liefde
- Liefde
- liefde, veel jongeren hebben het erover. alsof het als thema behandeld is.
- veel over liefde; wat is dat?
- Dat liefde van de ouders gezien wordt als een voorwaarde om te slagen in het leven.
- alle kinderen willen liefde, geen grenzen
- ggg weinig gedetailleerd; liefde van ouders
- liefde van mijn ouders is belangrijk
- Liefde en een ontbijtje
- liefde en ontbijt
- Liefde maakt verlegen
- dat hun ouders van ze houden en daarom moesten lachen
- alles is liefde, een beetje geluk en goede opleiding met een beetje geld en het komt goed. verschil tussen jongeren in mondigheid
- steun en liefde
- opvallend: jongeren vinden dat hun ouders hun blindelings moeten ondersteunen mis de dialoog met ouders over goed en minder goed
- mijn ouders moeten bij alles wat ik doe me steunen
- Ze vragen allemaal om steun van hun ouders. Daarmee is belangrijk om ook de ouders goed te steunen.
- veel steun van ouders
- opleiding is heel belangrijk, voor meisjes de liefde
- jongens m.n. opleiding
- ze willen niet zo maar een opleiding maar een goede opleiding
- allemaal gelukkig
- liefde en een goede opleiding wordt belangrijk gevonden
- geld liefde goede opleiding. Realistische zaken zijn dit.
- geld & geluk. Geld is nog wel te doen maar gelukkig worden/zijn is een grote opgave voor zowel de jongeren als voor de ouders.
- geld is heel belangrijk en liefde en onvoorwaardelijke steun van de ouders en een goede opleiding. NB verschil jongens en meisjes: jongens hechten meer waarde aan opleiding en geld
- Geld, liefde en een goede opleiding zijn de sleutel tot een gelukkige toekomst
- Een goede opleiding en een goede baan zijn erg belangrijk voor de jongeren. Geld wordt gezien als een doel in plaats van als een middel tot gelukkig leven, lijkt het. Daarnaast is liefde en warmte gegeven door ouders en omgeving heel erg belangrijk.
- opleiding geld en een beetje liefde
- goede baan, goede opleiding en liefde zijn voor alle jongeren belangrijk
- liefde, geld, gelukkig zijn.
- de uitspraak: steun en liefde van mijn ouders, baan en geluk in elkaars verlengde en dat daar een goede opleiding voor nodig is
- Wat opvalt is dat wat jongeren in deze tijd willen in essentie niet verschilt van wat ze vroeger wilden: een goede opleiding, wat geld om handen, liefde van hun ouders, steun en zo voorts. Het is een geruststelling dat de tijden in dat opzicht in het geheel niet veranderen.
- liefde, aandacht, gelukkig worden en veel geld. Mis de vraag wanneer ben je gelukkig?
- Veel geluk: liefde en geld en goede opleiding. De rauwe werkelijkheid is: veel gebroken relaties, grote armoedeproblematiek en lastige aansluiting opleiding/arbeidsmarkt. Mij viel dus op dat er niet gesproken wordt over gezondheid en weerbaarheid; het lijkt er op dat de jongere dat zijn levensloop/baan maakbaar is.
- ondanks de opmerkingen over geld blijkt liefde toch ook belangrijk te zijn en in ieder geval wordt met de mond beleden dat opleiding ook belangrijk is ;-)

- non verbale gedrag; ongemakkelijk voelen; daardoor oneliners
- Een heleboel clichés
- wat verstaan jongeren onder liefde ?
- Moeilijke vragen voor jongeren als je net over puberbrein hebt gehoord
-
- dat mijn kinderen beter terecht komen dan ik zelf
- Ik wil dat mijn kinderen beter terecht komen dan ik.
- ze komen de deur niet uit voordat ze een papiertje hebben
- (Christelijke) normen en waarden voor de kinderen
- moeder: normen en waarden in het verlengde van het gezin, bekendheid van die normen en waarden op basis daarvan keuze maken voor een school
- ik ga naar mijn vriendinnen om over mijn kinderen te praten
- Veiligheid voor de kinderen
- ongeruste ouder met drugs, drank
- alle ouders noemen structuur van school belangrijk en jongeren noemen aldoor geld en liefde
- Opvallend is verder dat is veel gezinnen jongeren de steun en liefde niet voldoende kunnen bieden. In deze film was dat overigens niet te zien
- gelukkig zijn is iets vanzelfsprekend Het leven is niet alleen maar leuk, soms is het keihard werken!
- kinderen vragen van hun ouders geen gelijkwaardigheid
- persoonlijk: ik zou bij ons niet weten waar ik CJG zou moeten vinden,
- Zijn er ook vaders in het CJG?
- CJG heeft al goede bekendheid bij moeders, gaan er heen voor ontmoeting en contact maar ook met eventuele problemen, doelstelling laagdrempeligheid lijkt waar te worden gemaakt
- bij moeilijke problemen naar het CJG, dat is prima
- wanneer ik opvoedingsvragen heb ga ik naar het cjb
- gezellig druk in het CJG, leven in de brouwerij
- cjb Beijum als ontmoetingspunt

Wensen en advies de komende jaren

Taal- en onderwijsachterstanden

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Voortzetten en uitbreiden huidige beleid:

- blijven investeren in de jeugd
- mee doorgaan
- doorgaan.
- in blijven investeren, taal en achterstandenbeleid is heel erg belangrijk voor participatie in de samenleving
- blijven investeren in de voorschoolse periode en ouder
- doorgaan met VVE
- extra inzet in VVE
- vve breed inzetten
- Doorgaan met uitbreiden met VVE, doorlopend in de onderbouw
- Investeren in vve en samenwerking in de wijk, harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang

Monitoren van de resultaten

- onderzoek uitstroom / doorstroom van PO naar VO / VO naar MBO HBO Univ/ arbeidsmarkt
- Om meer inzicht te krijgen in de achterstanden zouden resultaten van leerlingen gekoppeld moeten worden aan de gegevens in de gemeentelijke basisadministratie. Ook voor andere thema's, zoals schoolkeuze ed. biedt dit meer informatie om beleid op te baseren
- (Blijven) investeren in een monitor, waardoor effecten en het uitblijven van effecten duidelijk wordt

Integrale benadering / leggen van verbindingen:

- de verbinding zoeken met de omgeving (gemeenten/provincies)
- integraal blijven werken! Maar wel meer regie svp. Het concept CJG is een heel goede vondst. Groningen liep hierin voorop. Voortrekkersrol blijven vervullen en werk(soort) verder verdiepen.
- regie en visie op vensterscholen en CJG, integrale aanpak, preventie op taal en onderwijs, samenwerking met alle mogelijke instellingen

Divers:

- gemeente moet regisseren! zonder regie loopt alle welwillendheid van individuen spaak
- betrokkenheid
- voorbeeld nemen aan Rotterdam waar 6 uur extra wordt besteed aan buitenschools leren, 1 van die 6 uren wordt besteed aan bewegingsonderwijs, waardoor de kinderen in totaal 2 1/2 uur bewegingsonderwijs hebben en waardoor je het leefstijl thema meeneemt
- effectieve leertijd bestendigen
- kwalitatief personeel
- zoeken naar verbindingen / ontschoten financiële stromen
- jeugd mogelijkheden bieden
- onderzoeken of vakscholen ook in Groningen iets kunnen toevoegen

Van toepassing op ander thema:

- investeren in sport: school en vrije tijd
- sport is uit oogpunt van gezondheid belangrijk! daarin investeren moet, vooral voor minder rijke gezinnen
- zeker de Rebound in stand houden, ook ivm de ontwikkeling richting passend onderwijs.

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Stoppen met het beleid:

- Denken dat we er zijn.
- er mee ophouden
- kansenbeleid niet voortzetten zou rampzalige trendbreuk betekenen. Blijven investeren.
- VVE ontwikkeling stagneren
- Bezuinigen

Gericht en langdurig investeren:

- fragmentarisch beleid NIET
- voortdurend nieuwe programma' s aanbieden
- korte termijn planning.

Divers:

- het spelen niet vergeten
- al je geld voor 4 jaar vastleggen, zorg voor ruimte wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn
- teveel commercialiseren
- doorgaan met de vensterschool op de huidige wijze, dat het op deze manier versuukelt,
- teveel vensterscholen met gezamenlijk beleid waardoor de eigenheid van organisaties en verschillende disciplines verloren gaat
- ieder zijn eigen ding laten doen
- geld rondpompen, daar bedoel ik mee dat het geld van de ene gemeentelijke instelling naar de andere gemeente instelling wordt rond gepompt
- VVE alleen inzetten voor doelgroepkinderen
- Niet proberen om beperkte middelen eerlijk, gelijk te verdelen. Besteed je geld daar waar het het hardst nodig is

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Centrale regie:

- meer regie voeren.
- meer nog centrale regie voeren
- Langdurig investeren:
- geen klapstoel effect. met veel handen iets op de markt zetten en vervolgens weer stopzetten en daar na vervolgens weer opnieuw starten.
- geen modegrillen

Divers:

- duidelijke keuzes maken en duidelijke aansturing voor de vensterscholen realiseren eventueel wijkspecifiek
- Op alle peuterspeelzalen vve invoeren met extra tutor
- verder doortrekken integraliteit, doorlopende leerlijnen
- integrale aanpak op werkvloer is OK, meer commitment van het management
- geef het kind de kans om te werken in eigen tempo. Niet te snel problematiseren
- financiering laten afhangen van indicatiestelling

Niet van toepassing:

- niets

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

Overheid:

- regie gemeente prominenter, resultaat afspraken maken met de vensterscholen, uitvoering door duidelijke gepositioneerde functionarissen
- gemeente moet regie hebben, maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen
- de gemeente moet op alle punten een belangrijke rol in spelen, er is nu geen regie, geen visie en geen geld
- de gemeente
- stimuleren door gemeente
- regie gemeente en het rijk

Schoolbesturen:

- BBO
- Schoolbestuur
- De scholen moeten hierbij de regie voeren.

Divers:

- uitzetten koers eindverantwoordings beleidsmedewerker, delegeren van taken naar diverse instellingen, prestatieafspraken maken met diverse organisatie. weet waar je verantwoordelijk voor bent, goede samenwerkingsafspraken
- onderwijs signaleert, coördineert en voert uit. Gemeente en Rijk financieren

Van toepassing op andere vraag / thema:

- programmatisch in de voorschool
- De overheid moet voldoende zorgbudgetten toekennen

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

Divers:

- m.n. de schooldirecties die initiatief moeten nemen bij de verdere brede schoolontwikkeling, onderwijs

- heeft primaat
  - niet alleen richten op de gemeentelijke instellingen, benader ook de kleinere organisaties in de wijk
  - ouders er meer bij betrekken en meer in de buurt doen (taalles enzo, zonder dat het een officiële inburgeringscursus is. bv taalcoaching) participatie van burgers hierin.
  - het management van de instellingen moeten meer betrokken zijn bij de integrale aanpak op de werkvloer
- Van toepassing op andere vraag:
- Onderwijs niet verplichten via ingewikkelde indicaties budgetten in de wacht te slepen.
  - doelgroep kinderen in de kinderopvang ook vve
  - ingeslagen weg voortzetten. Bereik vergroten. verdiepen van de inzet
  - wellicht niet een andere rol, maar wel heldere afspraken over afstemming en samenwerking.

Voortijdig schoolverlaten

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Voortzetten huidige beleid:

- blijven investeren in de jeugd, voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid
- doorgaan met preventie, in samenwerking met de scholen, binnenhouden op de school, als ze wel eruit moeten goede begeleiding vanuit de oude school, rebound voor 18plussers
- Blijven monitoren op registratie.
- In de nieuwe schoolsamenstellingen van het VO zorgen voor afgestemde zorg (schoolmaatschappelijke werk, orthopedagogische hulp)

Divers:

- Intensiveren van samenwerking onderwijs en RMC.
- resultaten bekend maken en onderzoeken wat de oorzaken zijn
- kleinschaliger aanpak
- REBOUND behouden en uitbreiden!
- er rekening mee houden dat er ook risicoleeringen op HAVO en VWO zitten
- leerlingen betrekken bij school => grotere betrokkenheid verlaagt kans vsv
- "streng" bewaken leerplicht

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Beknibbelen op voorzieningenniveau:

- denken dat we er zijn
- Rebound opheffen
- bezuinigen op voorzieningen voor de jeugd

Divers:

- op deze voet doorgaan met te grote onderwijs instituten
- Niet de belangengroepen/dienstverleners volgen die voor hun eigen zaak vechten
- Teveel in gesprek over inrichting en rondpompen geld.
- Niet denken dat administratieve verbeteringen ook effect hebben op het veld. Geen windowdressing.
- scholen alleen laten worstelen met problemen

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Afstemmen:

- integraler werken en meer afstemming c/j scholen en met name ook mbo's en sociale diensten
- Afgestemde zorg, kwaliteitsverbetering door bundeling
- Zorgen dat de scholen en ZAT's op tijd de professionals inschakelen en niet doormodderen met leerlingen.

Divers:

- meer aandacht voor welzijn leerling en minder voor cijfers
- Focus op leuke dingen (toneelstuk, gebruik maken van peers). Niet altijd vanuit probleemkant benaderen. Niet alleen denken vanuit projecten maar structurele veranderingen. Niet teveel verantwoording
- bedrijfsleven eerder betrekken bij het onderwijs, beter afstemmen vraag en aanbod, keuzemoment aanpassen aan het puberbrein
- vroegtijdig risicoleeringen signaleren, niet alleen in jaar 4
- consequenties van schoolverzuim, zoals na PV een straf direct opleggen, niet pas na enkele maanden. meer lik op stuk

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

Gemeente:

- gemeente

- RMC staat goed in rol en positie. CMO meer naar de achtergrond soms.
  - gemeente regie
  - gemeente moet hier de regie in houden, met ministerie van onderwijs als voorwaardenscheppende factor
- Gemeente, provincie en onderwijs:
- gemeente, prov en onderwijs gezamenlijk

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

Participatie ouders en jongeren:

- Jongeren meer betrekken bij de inrichting van de hulp
- Ouders moeten door de hulpverleners weer in positie gebracht worden.
- ouders positiever benaderen

Divers:

- ontkokering, relatie jongerenloket c/jg scholen met name voor oudere jongeren
- in kader van wet WIJ en participatiebudget ook rol voor sociale zaken

Van toepassing op andere vraag:

- gaat nu wel goed

Opvoedings- en opgroei problemen

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Stimuleren goed opvoedklimaat:

- niet te veel problematiseren
- Op een andere manier denken: niet vanuit alleen de problemen maar doen aan gezondheidsbevordering. Wat gezond en goed is aandacht geven (bv versterken sociale omgeving, sociale relaties, ontmoeting bevorderen tussen gezinnen). Dit consequent doorvoeren.
- laagdrempelig: niet alleen inzoomen op problemen maar algemene voorlichting
- Vroegsignalering maar minder paniek bij gezinnen waarbij het wel goed gaat. (consternatiebureau)
- het functioneel maken van de CJG's, zorgen voor vroegtijdige signalering
- positief opvoeden
- verder inzetten op triple p

Samenwerking:

- Nog betere afstemming komen en samenwerking binnen de CJG's /tussen alle spelers
- goede afstemming vensterscholen en CJG's geen overlap, wat betreft regievoering
- samenwerken en ontkokeren
- ontschotting, relatie school werk opvoeden voor de oudere jeugd

Doorontwikkeling:

- de nieuwe ontwikkelingen zoals CJG en ZvJ verbinden met zaken die nu goed functioneren en aanpalende beleidsterreinen. Ook kritisch kijken naar wat weg kan / vervangen wordt.
- Doorontwikkelen vensterscholen, bekend maken CJG, wijkgericht werken, integrale aanpak, insteken op gezamenlijke pedagogische visie.
- CJG verder versterken, geen half werk doen: als je ze hebt moet je ze ook gebruiken.

Divers:

- gezinnen betrekken
- ouderbetrokkenheid
- opvoedcursussen a la Zweden
- aandacht voor wijken waar geen vensterschool/CJG is
- prioriteren van dit thema!

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Niet problematiseren:

- niet teveel bij ouders uit handen nemen, zorgen voor grote ouderbetrokkenheid
- Je moet je als overheid niet willen bemoeien met gezinnen waar het gewoon goed gaat. CJG geen accent op zorg, maar op praktisch opvoedadvies.
- teveel institutionaliseren, afhankelijkheid van zorg creëren
- Nog meer problematiseren

Verkokeren:

- verzuiling op instellingen en diensten
- Doel voor ogen houden, kind staat voorop. Bang zijn voor de eigen belangen van organisaties te schaden.

Divers:

- in ieder geval niet bezuinigen op dit thema maar weloverwogen investeren
- beleid beperken tot aandachtswijken
- niet alleen coördineren. Ook uitvoerders/ professionals de ruimte geven
- labelen van problemen in aparte beleidsgebieden
- onderwijs kan niet alle problemen opvangen

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Vraaggestuurd werken:

- meer bottum up werken
- Ouders meer betrekken bij zorgen over kinderen en bij het registreren van de kinderen. Als overheid niet alleen aan het werk gaan, maar samen met de ouders en bestaande infrastructuren.
- Vraaggestuurd werken en niet aanbodgericht

Structuur bieden aan jongeren:

- De 5 tips van Yvonne van Sark invoeren.
- meer structuur bieden aan jongeren,

Divers:

- beter ondernemersschap
- deskundigheidsbevordering voor professionals
- Jeugd zelf in actieve rol zetten. Betrekken.
- Inzetten op gezondheidsbevordering.
- Gebruik maken van bestaande infrastructuren door jeugd.
- Toegankelijkheid van andere partijen vergroten in onderwijs.
- regievoering prominenter gemeente op dit thema
- keuzes maken, geen poldermodel CJG
- ook aandacht blijven besteden aan dat wat goed gaat en stimuleren van de gezonde ontwikkeling van kinderen
- Kerncijfers zoals in het groene boekje over hoeveel kinderen/ouders worden bereikt zijn niet zo interessant, interessanter is wat het gevolg is geweest van dat contact
- beleid ook richten op 'overige' wijken
- realistisch
- meer evidence based

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

Gemeente regie:

- De gemeente moet regie voeren en keuzes maken.
- regie: OCSW, coördineert: OCSW, uitvoeren: instellingen, faciliteren: gezamenlijke gelden
- gemeente (regie en verbinden met andere beleidsterreinen en financieringsstromen (VNG), hulpverleningsinstellingen zowel gemeentelijk als provinciaal, voorzieningen, die preventief beleid vormgeven en de basisvoorzieningen voor alle jongeren. Coö

Meer verantwoordelijkheid ouders:

- In feite zouden de ouders de regie moeten voeren over de opvoeding van de hun kinderen, daar waar het mis gaat moeten de overheid en instanties de regie en coördinatie overnemen (bijv. mbv verwijzindex)
- OUDERS VOEDEN OP
- ouders dienen hun verantwoordelijkheid te nemen in de opvoeding

Divers:

- Zonder teveel beheersing in het veld aan de slag met nieuwe projecten. Beleid door het veld laten maken. Gemeenten en provincie faciliteren.

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

Betrekken ouders en jongeren bij beleid:

- meer betrekken van ouders, jongeren bij invulling van het programma
- ouders meer betrekken bij beleid

Divers:

- alle spelers zouden hun plek op het veld moeten weten
- OCSW moet steviger leiderschap hebben, instellingen meer bottum up en integraal werken
- financiers niet teveel bemoeien met inhoud en verantwoording vragen op details. Op resultaten sturen.
- finaruimte aan de professionals in de uitvoering
- Ouders en het onderwijs

Van toepassing op andere vraag:

- nanny

Gezondheid en leefstijl

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Stimuleren gezonde leefstijl:

- continueren en uitbreiden B Slim, een basis over de hele stad en wijkspecifieke verdieping
- sport blijven stimuleren, ook via het onderwijs
- Sturen op een gezonde leefstijl

Voorlichting:

- blijven inzetten op voorlichting
- blijven inzetten op voorlichting / bewustwording

Positieve benadering:

- positieve benadering van jongeren
- positieve benadering van jongeren

Jongeren betrekken bij projecten:

- ook positief; jongeren betrekken bij planning en uitvoering van projecten beweging, alcohol, drugs etc.
- jongeren betrekken bij ontwikkelen projecten

Leren van best practices:

- aansprekende projecten, best practices
- 'Good practices goed uitventen. Leren van elkaar.

Integrale programma's:

- leefstijlthema's verwerken in onderwijsprogramma, buitenschools leren bewegingsonderwijs en voeding en ouders erbij betrekken, vensterschool
- integrale programma's, school, gezonde wijk (fysiek, groen stroken, fietspaden etc, gezondheid tussen de oren van verschillende beleidsterreinen

Divers:

- stadsbrede inzet triple p
- preventiever werken
- Gesprekken over waarden en normen op verschillende plekken in samenhang voeren.
- geen boete bij alcohol maar naar Halt (is opmerking jeugdagent!) => zie projectplan 'nuchter bekeken'
- speerpunten benoemen en daar op in zetten
- focus op softdruggebruik van hele jonge jeugd
- jongeren een eigen plek geven in een jongerenhuis in eigen beheer, zoals in Gent

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Stoppen met aandacht voor dit thema:

- Niet moe worden om hier aandacht aan te geven.
- het probleem onderschatten

Divers:

- geen geplande speelplekken
- Openbare ruimte minder bewegingsrijk inrichten
- minder aandacht voor preventie
- Verder verzuilen.
- attractiebesluit vereenvoudigen
- geen projectencarrousel, geen versnippering van gelden

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Structureel beleid:

- geen adhoc beleid, langdurig investeren op prominente thema's als overgewicht
- de vrijblijvendheid voorbij, evidence based projecten verankeren in structureel beleid

Divers:

- Grenzen stellen aan gedrag. Alcohol gebruik/drugs/roken.
- Meer richten op gezondheidsbevorderende kant en minder op problemen.
- meer bewegen
- natuurlijke speelplekken
- prioriteren in de gezondheidsthema's, integraal jeugdbeleid is ook gezondheidsbeleid
- Organisatiestructuren vereenvoudigen

Niet van toepassing:

- gaat goed zoals het gaat

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

Overheid / gemeente:

- de gemeente
- regie: coproductie GGD en OCSW, ook voor de overige punten
- De overheid dient de regie te voeren

Maatschappij / individu:

- Maatschappelijke verantwoordelijkheid
- Dit vind ik een thema waarop de gemeente minder verantwoordelijkheid heeft dan op de andere thema's, individuele verantwoordelijkheid is hier het grootst

Van toepassing op andere vraag:

- financiering, maak gebruik van externe kanalen zoals zorgverzekeringen en corporaties

Niet van toepassing:

- wie heeft regie

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

- opleidingsinstituten moeten beleidvolgers zijn en geen beleidsmakers

Niet van toepassing:

- nee

Veiligheid

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Preventie:

- vroegsignalering, preventie en keten in tact houden
- vooral nadruk op preventie
- Blijven sturen op pakkans en voorlichting over vervolging.

Divers:

- Specifieke problematiek gericht aanpakken en niet veralgemeniseren.
- thema's als huiselijk geweld en kindermishandeling meenemen in dit thema, integraal beleid
- veiligheid in de digitale wereld: voorlichting / duidelijke sancties
- Focus op schoolveiligheid (ook sociale veiligheid) niet uit het oog verliezen nu schoolveiligheidsplannen verplicht zijn.
- door veel samenwerking wijken en problemen in kaart brengen en multidisciplinair benaderen
- Is het een probleem waar we de focus op moeten leggen? Geen problemen maken als er geen problemen zijn.
- aansluiting zoeken bij het veiligheidshuis waar het gaat om risicojongeren

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

- bezuinigen op veiligheid
- Niet nieuwe projecten/ nieuwe netwerken opzetten als bestaande netwerken al voldoen. Niet vernieuwen om het vernieuwen.
- onderwijs als ketenpartner negeren
- suggereren dat het leven ernstig onveilig is, want dat is niet zo. positieve boodschap

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Positieve beeldvorming jongeren:

- positieve beeldvorming van jongeren in de buurt bevorderen; het ' knuffelhormoon' in de buurt bevorderen; d.m.v. projecten als bv filmpjes maken e.d.
- jongeren automatisch associëren met (on)veiligheid, positief benaderen en betrekken bij ontwikkelingen

Divers:

- geld anders organiseren: bijvoorbeeld 1 pot en alleen bijdrage bij wanneer je daadwerkelijk input levert
- Kritisch durven kijken naar bestaande maatregelen. als iets niet blijkt te werken moet je ook durven te stoppen. Ook blijven focussen op wat goed gaat, we staren ons soms blind op de uitzonderingen.
- investeren in rolmodel; hoe activeer je mensen om een ' voorbeeldrol' op zich te nemen / jongeren aan te spreken op gedrag
- Analyseren welke factoren geleid hebben tot onveilig gedrag.

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

- Gemeente voert de regie en moet vaak financieren, toch zijn de ketenpartners onmisbaar in dit geheel.

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

Van toepassing op andere vraag:

- Ook als de gemeente de regie voert, moet per geval duidelijk zijn wie de probleem eigenaar is, dit hoeft niet altijd de gemeente te zijn. Het moet echter wel voor iedereen duidelijk zijn.

Participatie en maatschappelijke binding

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker wel doen?

Aandacht voor jongerenparticipatie:

- dit ... deze middag ... ook met groepen jongeren doen
- jongerenparticipatie
- jongerenparticipatie goed begeleiden
- jongeren betrekken, serieus nemen

Divers:

- jongeren verantwoordelijk maken / verantwoordelijkheid geven
- Bedrijfsleven betrekken. Versterken sociale omgeving en relaties binnen gezinnen. Ontmoeting bevorderen tussen gezinnen
- Bedrijfsleven wijzen op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ook in mindere tijden.
- maatschappelijke stages invoeren in het VO
- Niet alleen praten over maatschappelijke stages. Verbinding maken tussen VO en MBO en buurten.
- Projecten subsidiëren waarbij verbindingen gelegd worden met buurt, onderwijs, wonen, vrije tijd enz.
- investeren in clubhuizen sportverenigingen en kleinschalig organiseren op wijkniveau
- pedagogisch medewerker in de school
- huisbezoek vanuit school weer invoeren (pedagogisch medewerker)
- meer jongerenwerkers
- meer Go4it
- verbinding zoeken met andere disciplines
- meer prioriteit
- ook aandacht voor jongeren die zo op het oog geen problemen geven, dus niet alleen beperken tot jongeren die overlast geven
- ouderparticipatiebeleid verder ontwikkelen en meer accent geven
- woningbouwcorporaties erbij betrekken

Wat moeten we in Groningen de komende jaren zeker niet doen?

Verkokeren:

- beleid beperken tot aandachts/prioriteitswijken
- Versnipperen

Divers:

- mensen niet opdragen zich maatschappelijk te binden
- geen idee

Wat moeten we in Groningen de komende jaren anders doen?

Interactie:

- meer MET of DOOR de jeugd
- Meer vanuit visie acteren. Van elkaar leren. Participatie echt doen; niet over mensen praten maar met mensen. Kracht benutten van mensen

Divers:

- meer centrale regie
- beleid uitbreiden naar alle jongeren

Wie speelt bij dit thema welke rol (regie voeren, coördineren, uitvoeren, faciliteren, financieren, etc.)?

Jongerenwerk, gemeente, scholen:

- jongerenwerkers / scholen (leerlingparticipatie!!) / organisaties
- de gemeente, scholen, wijken en ouders
- gemeente, jongerenwerk, opbouwwerk

Van toepassing op andere vraag:

- Rollen moeten duidelijker en afgebakend. Wel in samenhang met elkaar om het resultaat te bereiken.

Zijn er spelers die een andere rol moeten hebben dan nu? Zo ja, s.v.p. kort toelichten

Divers:

- ja, overheid meer faciliterend bezig zijn ipv sturend
- Vanuit de financiers teveel versnippering in projecten en incidentele middelen. Korte termijn!

Van toepassing op andere vraag:

- nee

Bijdragen en tips

Wat wilt u graag bijdragen aan het jeugd beleid? Antwoord: (naam / organisatie) + bijdrage

- Marleen Paulissen / politie: daadkracht
- Harry Buit, Base Groep, specialistische expertise op het gebied van opvoed en opgroei problemen. Wij denken graag mee
- goede taalactiverende programma's aanbieden zoals bokestart, digipret en leesmeester. Jenny van Setten en Hilda de Ruiters bibliotheek
- Harry Buit, Base Groep: De toename aan zorgbehoefte is enorm, zowel in de jeugdzorg als de GGZ. We helpen graag mee met de ontwikkeling CJG's om de toestroom naar de 2e en 3e lijn te dempen.
- extra inspanssen via het VVE stedelijke muziekschool Groningen
- Miriam feddema, MJD meedenken, uitvoeren, coördineren, verbinden
- Kritisch volgen van de afstemming tussen de verschillende voorzieningen en beleidsvelden. Richard Ridder Openbaar Onderwijs Groningen
- bijdrage leveren aan uitbouwen mentor- en maatjesprojecten waarbij getrainde vrijwilligers zich inzetten om kinderen en jongeren een steun(tje) in de rug te geven Stichting Stiel leesbevordering op alle scholen en BSO's, Jenny en Hilda van de bibliotheek
- leescoördinatoren op alle scholen
- niet in persoonlijke sfeer, maar wel als politica van de ChristenUnie
- Erik Kremer / oog tv: betrokkenheid
- Jacob Bolhuis (gemeenteraad): stimulering
- bijdrage leveren aan uitvoering en beleid, Anna Westerhof, OCSW
- Sandra Slob, bestuursdienst: het veiligheidsbeleid laten aansluiten op het jeugd beleid en vice versa
- elke dag bijdrage leveren+ nn
- Astrid Berendsen, Bureau Jeugdzorg.
- Expertise mbt veiligheid en bescherming van kinderen in de hele keten.
- SKSG: VVE op alle kinderdagverblijven en meer sport op de BSO's
- Harm Bos: politie: meedenken en meedoen en meebeslissen
- Anneke Jelsma, VNN / netwerken bouwen om problemen met middelenmisbruik op te lossen
- begeestring nn
- Nicole Stutterheim: bijdrage leveren aan afstemming, organiseren in de wijk, wijkgerichte aanpak ontwikkelen en doorontwikkelen Vensterscholen.
- ABCG: geschoolde zorg op alle scholen!
- hulpverleners goed opleiden
- Hans Everhardt en Annette Klappe: Beroepsopleiding, goede zorgstructuur. Samenwerking met de arbeidsmarkt en een beetje liefde.
- Mariska de Peuter/Halt Noord-Nederland: meedenken
- Navis hulpverleners goed opleiden
- Otto Jongsma, OCSW/ uitvoering voorkomen voortijdig schoolverlaten en bevorderen aansluiting arbeidsmarkt
- Jacqueline Kinds, COP groep De kwaliteit van de voorschoolse educatie nog beter maken, achterstanden adequaat aanpakken
- Willem Hollewand; vanuit de PA overleg en inspanningen om samen met de gemeente (de schoolbesturen) de kwaliteit van het opleidingsonderwijs (en dus de kwaliteit van de opleiders) te verhogen
- Johan Jans Rebound Groningen: meedenken en praten over alle onderwerpen rond onderwijs en veiligheid. Aanbieden expertise opvang en omgang probleem en risicojongeren.
- Gent: expertise-uitwisseling
- familielieren breed invoeren
- Agnes Schlebush: ik wil streven naar minder versnippering waardoor je beter mensen kunt aanspreken op hun verantwoordelijkheid.
- Janet Meijer/ OCSW, inzet op samenwerking in de wijk, enthousiasme en draagvlak creëren
- GGD; uitvoering geschoolde zorg op alle kansen scholen
- GGD; samen met gemeente en andere partijen het CJG tot een succes maken
- GGD; we blijven investeren in leefstijlthema's, zorgdragen voor betere aansluiting bij het IJB
- Monkey Donky: het bieden van goede kwaliteit door middel van vve en activiteiten, bereik van

- doelgroepkinderen, meer samenwerking en afstemming in de wijk, met scholen en psz.
- Aly van Dalen Cop groep innoveren. krachten bundelen
- GGD; vliegende start voor ZvJG
- Marije Plantinga, OCSW: vraag en aanbod omtrent kinderen en jongeren in de wijk in kaart brengen, op elkaar afstemmen en monitoren
- Bernard Koops, raadslid CDA: als gemeenteraadslid maar ook als bestuurder van het speciaal onderwijs blijft mijn interesse liggen bij het brede integrale beleidsveld, maar ook bij onderwijsontwikkelingen
- input van deze bijeenkomst (en vele andere) verwerken tot een mooi nieuw jeugdbeleid (Annie Postma)
- Jolanda de Vries / HvdSG- Agenderen, uitvoeren en inbedden van preventieve en curatieve sportieve interventies in alle leeftijdscategorieën en alle betrokken instellingen

Wat is volgens u een heel goed projectidee? (max. 1 antwoord per deelnemer)

- bestaande netwerken niet overboord gooien
- boekstart, digipret, leesmeter (0-6 jarigen) Jenny en Hilda van de bibliotheek
- Innovatie van zorgnetwerken. Het zijn er teveel en ze kunnen qua doel en opzet professioneler, procesinnovatie dus.
- stedelijk cijg in Forum, met daarbinnen ruimte voor jeugdparticipatie
- VO en MBO betrekken bij city of Talent.
- Jeugdhuis/jongerencafé voor en vooral door jongeren: zij bepalen de activiteiten, zij baten uit
- in en doorstroom van leerlingen PO/VO/MBO/HBO/Univ/arbeidsmarkt (=uitbreiden jong monitor) longitudinaal in beeld brengen
- niet vernieuwen om te vernieuwen: inventariseer wat we al hebben, ga ermee door als het werkt; stop als het niet werkt.
- iets leuks waarbij je jongere zelf betreft
- Project outreachend werken; organisaties ook zichtbaar voor jongeren / op straat
- Bouw het Forum met behulp van jongeren uit Groningen
- Nicole Stutterheim: juist geen nieuw projectidee! Maak van goede zaken (zoals Bslim, CJG, VS) langdurig vast beleid. Inbedding in bestaande structuren, verankeren bij meerdere instellingen ed.
- de hele jeugd als maatschappelijke stage camera geven d.m.v. filmpjes beeld geven van beroepen / vak (stage is nu 1 vak / beroep)
- familieleren
- Behoud van bestaande goed lopende projecten en uitbreiding hiervan naar andere wijken (bijvoorbeeld Bslim, Go4it, speelgoedcontainer, wijkstemdag, etc.
- Paraataanpak door de hele stad
- winkeldiefstalproject; bedrijven / scholen / jongeren zelf / ouders
- Minder in projecten bedenken en meer in continuïteit van beleid.
- stap met deze vraag naar de jongeren zelf toe en vraag naar hun behoeften> werk nadien samen met de jongeren het project uit
- een dergelijke bijeenkomst nog vaker organiseren, goed om met allerlei disciplines bij elkaar te zitten, bijvoorbeeld voor de uitwerking
- bestaande netwerken kritisch bekijken
- Stadkinderraad voor 8+
- (meer) insteken gezamenlijke pedagogische visie en eenduidige benadering kind door alle professionals in de wijk
- eigen kracht conferentie meer inzetten
- Goede projecten zijn er al. ga juist hier mee door en verdieping. Laat anderen van de opgedane ervaringen leren
- De Schoolsportclub
- meer ruimte geven voor innovatieve projecten
- een jongerenraad
- jongeren cijg met flitsende uitstraling waar je met al je sores terecht kunt maar wat zo leuk is om heen te gaan dat jongeren er graag komen (café/hangout functie)
- Bslim-2 integraal aanpakken en faciliteren

Heeft u nog overige tips en suggesties?

- geen
- aandacht voor mediawijsheid Hilda en Jenny van de bibliotheek
- investeren in jeugdwerk: dit is een zinvol pedagogisch project waar jongeren zelf organiseren voor en met kinderen en jongeren. de focus ligt op leuke en zinvolle vrijetijdsbesteding

- Probeer niet te veel te veranderen, continuïteit is in dit beleidsveld erg belangrijk.
- We vinden het helemaal niet erg als jullie als blijk van dank voor onze inbreng het boekje Het Puberbrein toesturen.
- als overheid niet alles willen in handen hebben, willen aansturen. Initiatief aan de jeugd!
- normen en waarden aan de orde stellen. Verder de goede opgebouwde resultaten verankeren in beleid.
- betrek de werkvloer om betrokkenheid te creëren. daar zit veel expertise
- Triple P Els GGD
- investeren
- positieve benadering kinderen en jongeren (Triple-P)
- sluit me aan bij de vorige. Triple P